

MATERIÁLY

VII MEZINÁRODNÍ VĚDECKO-PRAKTICKÁ KONFERENCE

ZPRÁVY VĚDECKÉ IDEJE –
2011

27.10.2011 - 05.11.2011

Díl 12
Pedagogika
Psychologie a
sociologie
Hudba a život

Praha
Publishing House
«Education and Science» s.r.o.

MATERIÁLY

VII MEZINÁRODNÍ VĚDECKO - PRAKTICKÁ
KONFERENCE

«ZPRÁVY VĚDECKÉ IDEJE – 2011»

27 října - 05 listopadu 2011 roku

Díl 12
Pedagogika
Psychologie a sociologie
Hudba a život

Praha
Publishing House «Education and Science» s.r.o
2011

Приобщение к традициям народа особенно значимо в детские годы. Ребенок, по мнению Д.С.Лихачева, является будущим полноправным членом социума, ему предстоит осваивать, сохранять, развивать и передавать дальше культурное наследие этноса через включение в культуру и социальную активность [3, с.46]. Особенности развития детей младшего школьного возраста, проявляющиеся, прежде всего, в интенсивном развитии мышления и других интеллектуальных процессов, существенным изменении мотивационной сферы, ориентации на социальные отношения в мире взрослых. Всё это даёт основание предположить следующее: период пяти – семи лет является наиболее оптимальным для начала целенаправленного воспитания средствами этнографической культуры, приобщения ребенка младшего школьного возраста к национальной культуре. Народ из поколения в поколение передавал и передает свой общественный и социальный опыт, духовное богатство, как дань старшему поколению младшему, создавая тем самым историю материальной и духовной культуры общества. Преемственность дает возможность новым поколениям вообрать в себя и развивать все лучшее, что было создано предшествующей историей человечества, обогатить в новых условиях многообразии духовных ценностей общества. В этом историческом процессе народ не только сила, выступающая первым создателем материальных благ, но единственный и неиссякаемый источник ценностей, первый поэт и философ. Народ вместе с тем и первый по времени, самостоятельности, талантливости педагог и воспитатель. Созданная на рода педагогика семейного воспитания – основа общечеловеческой педагогической культуры.

Литература.

1. Джердимаглиева Р.Р. Проблемы методической подготовки будущего учителя музыки в Казахстане. / Хрестоматия, вып.1. Алматы. «ДЮИВА Медеуского Р-на Алматы» 2007. – 272с.
2. Кожаметова К.Ж. Поликультурное образование в условиях моноэтнического Казахстана: Проблемы и перспективы. Сб. научных трудов. – Алматы, 2007 – С.10-19.
3. Лихачев. Д.С. Память // Д.С. Лихачев Прошлое – будущему: Статьи и очерки. Л.: Наука, 1985. С. 52
4. Шпенглер О. «Закат Европы» Т.3,гл.4 С.259.

OBSSAN

РЕДАГОГІКА

МОДЕРНІ УЧІСОВАСІ МЕТОДУ

Діуна О.М. Використання мовного портфеля у формуванні професійної компетенції студентів економічних спеціальностей	3
Тимошук С. Особливості розвитку мислительної і технічної діяльності учня на уроках креслення	8
Юсупова Г.Ф. Развитие речи ребенка на родном языке	10
Балови О.Н. Информационные технологии как средство обучения математике	13
Есімова Д.Д. Казіріт уакыттагы экологияны жуїелеудін негіздері	17
Балог Т.П., Степаненкова Л.Т. Вплив соціальних трансформацій на систему освіти	22
Иванова М.А. Формирование навыков самообразования с помощью компьютерных технологий обучения	24
Райтчева Т.Д. Методологии обрунтування аксіологічної парадигми в системі професійної підготовки майбутніх вихователів	27
Коган Я.А. Развитие креативного мышления на уроках русского языка	29
Бекбулатова Г.И., Тайникова Г. Математика сабатында оқушылардын белсендіру іе-орекстін қалыптастырудын әдістері	32
Чикишева О.В. Формирование интереса к чтению у младших школьников средствами педагогики	35
SOCIÁLNI PEDAGOGIKA	
Терновець О.М. Сучасний стан проблеми соціального сирітства в Україні	37
PSYCHOLOGIE A SOCIOLOGIE	
MODERNÍ TENDENCE	
У МЕТОДОЛОГІІ ПСИХОЛОГІСКУ ВІЗКУМУ	
Шаповал И.А. Феноменология страха изменений	40
PROBLÉMU ROZVOLE OSOVU V MODERNÍCH RODMÍKACH	
Черная А.Н. Психологические особенности мотивационного поведения подростков из кризисных семей	46
Патитина В.Н. Исследование влияния функциональной асимметрии мозга на дифференциацию способностей к иностранным языкам	49

держки надлежащего уровня значения этой дисциплины. На этапе приобретения начальных знаний, умений и навыков по усвоению основных понятий и методов математической статистики, может быть использован электронный учебник, содержание которого структурируется на основе электронной модели компьютерного обучения /1,2/.

Характерной чертой практического занятия является необходимость постоянного информационного обмена между преподавателем и обучающимся, т.е. осуществление прямой и обратной связи. Однако преподаватель обычно не может уделить достаточного времени для индивидуальной работы с каждым студентом в группе во время занятия. Разрешить это противоречие можно, в частности, путем применения компьютерных средств обучения /1/. На практических занятиях с использованием компьютерных технологий обучения студенты, учитывая свои способности, интересы, потребности, получают право и возможность выбирать объем и глубину усвоения учебного материала, варьировать свою учебную нагрузку, преподаватель со своего дисплея наблюдает за их работой и, в случае необходимости, может оказать индивидуальную помощь.

При традиционной системе обучения существенным недостатком является то, что практические и самостоятельные занятия отодвинуты во времени от лекций. Устранить этот недостаток могут компьютерные технологии обучения, которые, совершенствуя многие из традиционных форм обучения, служат основой для создания принципиально новой организационной формы, приближающейся к той, которая соответствует требованиям деятельности теории усвоения социального опыта. Новая организационная форма организационно синтезирует функции существующих ныне форм обучения на качественно ином, более высоком уровне. Она предполагает предъявление каждому обучаемому не только учебных и контрольных заданий, но и информирование каждого обучающегося о состоянии индивидуальной и своевременной обратной связи. Это радикально решает проблему индивидуализации обучения в условиях его массовости. При этом появляется возможность регулировать основные требования теории усвоения, подавая каждому обучаемому информацию в виде, соответствующем текущему этапу усвоения. Благодаря совмещению дидактических функций информирования и отработки, устраняется разрыв между усвоением учебного материала и его действительным усвоением ходе выполнения упражнений.

Применение компьютерных технологий обучения сопровождается новой организацией труда. Необходимо определить изменения в учебных программах, методах и дидактических приемах обучения. Требуется разработка экспериментальной проверки и организации эффективного использования временных средств поддержки образовательных процессов, а также подготовка организационно-методического сопровождения. Вместе с тем, использование компьютерных технологий в обучении математике, позволяет дифференцировать учебную деятельность, активизирует познавательный интерес обучающихся, развивает их творческие способности, стимулирует умственную деятельность.

Таким образом, проблема совершенствования форм и способов организации учебной деятельности студентов приобретает особую актуальность в условиях реформы высшей школы. Решение этой проблемы включает разработку комплекса вопросов, в том числе:

- выявление направленности и содержания познавательной активности студентов при разных формах организации учебной деятельности;
- создание методического обеспечения различных видов занятий;
- разработку системы контроля и коррекции процесса усвоения знаний и формирования умений.

Литература:

1. «Компьютеризация учебного процесса»: Межвузовский сборник научных трудов под ред. проф. В.Н.Врагова. Новосибирский университет. Новосибирск, 1992 г.
2. Ланкова С.В. «Информационные и коммуникационные технологии в личностно-ориентированном обучении». М., 1998 г.
3. Тальмина Н.Ф. «Пути и проблемы управления познавательной деятельностью человека» - в кн.: Теоретические проблемы управления познавательной деятельностью человека». М., 1975 г. С. 154-165
4. Тальмина Н.Ф., Габай Т.В. «Пути и возможности автоматизации учебного процесса.» М., 1977 г. - с. 64

Есімова Д.Д.

педагогіка з Львівського університету, С.Торайгачев альянсу Павлодар

мемлекеттік университетінің доценті

КАЗІРГІ УАҚЫТТАҒЫ ЭКОЛОГИЯНЫ ЖҮЙЕЛЕУДІН НЕГІЗДЕРІ

Қазіргі уақытта экология түсінігі дәлдігі жағдайда болуда. Геология, биология, аэрогеология, элементарлық экология секілді экологиялық зерттеулері бағыттарының арасындағы өзара байланысы, олардың технологиямен қарым-қатынасы әлі де болса анықталмаған, олардың технологиямен және географиялық зерттеулермен байланысы болғандықтан, көпшілікке жарияланбаған. Экологияның жаңылай анықтамасы және оның бағыттары жаңы анықталып, айқындалмаған. Сонымен, экологиялық зерттеулерді жүзеге асыру үшін, зерттеушілердің өздерінің тәжірибелеріне сүйеніп отырып, берген анықтамалары ғана бар. Мысал келтіре кетсек:

«Экология – (грекше oikos – мекен, logos – ілім) – ағзалардың бір-бірімен және қоршаған ортамен қарым-қатынасын зерттейтін ілім».

«Экология – адам мен табиғаттың өзара әсерінің ғылыми және тәжірибелік мәселелерінің жинағы (экологиялық мәселелер)».

«Экология – адам, қоғам және қоршаған ортаның бірлескен дамуы, қоршаған ортаны реттеу мен тұрақтандырудың биотикалық механизмдері, өмірдің тұрақтылығын қамтамасыз ететін механизмдерін зерттейтін ілім»

Сонымен қатар, екі жақты айқындайтын анықтамалар да бар:

«Экология – 1) өсімдік және жануар ағзаларының қарым-қатынасын және қоршаған ортамен байланысын зерттейтін биологиялық ілім....синонимі биоэкология; 2) «адам-табиғат – қоғам» жүйесін объект ретінде, және жүйенің негізгі элементтерінің өзара байланыс заңдылықтарын, сонымен қатар осы негізде жүйенің дамуын зерттейтін ілім... синонимі үлкен экология, аймақтық экология, метаэкология».

Анықтама-сөздіктерде мынадай анықтамалар жиналған:

«Экология – (грекше oikos – үй, отан, мекен+ logos – ілім, түсінік):

- 1) тірі ағзалардың бір-бірімен және олардың бірлестіктерінің қоршаған ортамен қарым-қатынасын зерттейтін білім саласы (соның ішінде басқа ағзалар және бірлестіктермен);
  - 2) ағзалардың бір-бірімен және қоршаған ортамен қарым-қатынасын зерттейтін биология саласы (биоэкология), даралар экологиясы (аутэкология), популяция экологиясы (популяциялық экология, демэкология) және бірлестіктер экологиясы (синэкология);
  - 3) әртүрлі иерархиялық деңгейдегі экожүйелер қызметтерінің жалпы заңдылықтарын зерттейтін ілім;
  - 4) тірі ағзалардың, соның ішінде адамның мекен ету ортасын зерттейтін жиынтық ілім;
  - 5) заттар мен құбылыстар жиынтығының негізін субъект және объект ретінде (ереже бойынша тірі ағзаны немесе тірі ағза қатысуымен) қарастыратын білім саласы;
  - 6) адам орнын түр ретінде және барлық адамзаттың ғалам экожүйесінде басқа экожүйелермен өзара әрекеттесуін зерттейтін ілім».
- Анықтамалар нақты емес, қосымша енгізілген түсініктермен түсіндіріледі, өзара қиылыспайды немесе бір-бірін терістейді, түсінік дағдарысын таңқаларлық анықтамалар да дәлелдейді: метаэкология, үлкен экология, ғаламдық экология. Экология не екені түсініксіз – ілім бе, білім саласы ма, пән бе, әдіс пе, немесе – метағылым ба?

Сонымен қатар, экологиялық нормативті әлебиет бар, жоғары оқу орындарында оқытылады, білім беру стандарттары жасалынған, оқу құралдары мен оқу-әдістемелік құралдар шығарылады. Экология және оның басқа да салалар терминдері ақпараттық орындармен өте кең қолданылады, соның ішінде алып сатарлық максатта да қолданылып жүр. Бұл азаматтарымыз бен қоғамдық бөлімдерді ғана емес, сонымен қатар ғалымдарымызды да түсініксіз жағдайға калдырып қойды.

Бұл экологияның теориялық негізінің жоқтығынан.

«Экология» сөзі нені білдіреді?

Экология сөзі екі грек сөзінің қосылуынан oikos – үй, отан, мекен және logos – сөз, ілім, ой. Ол үй туралы ілім, мекен туралы ойлар, қоршаған орта туралы сөз мағыналарын білдіреді. Қалыпты берілген анықтама – ағзалардың бір-бірімен және қоршаған ортамен байланысын зерттейтін ілім. Бірақ бұл экология сөзінің мағынасын ашпайды. Ойды ашу үшін экологияның оқыту пәнін анықтау қажет.

Ежелгі гректер экос деп адамның мекен ету ортасын ғана емес, сонымен қатар адам болып қайтқан жерлерін де атаған, ал адамға белгілі кеңістікті ойкумен деп атаған. Ойкумен шегінен басқа экос болмаған, және болмайды да, сонымен қатар адам қоғамы меңгермеген кеңістіктен шығатын шекте ешқандай экология болуы мүмкін емес. Сонымен, экологиялық зерттеулердің кез келген бағыттарында адамзаттық, қоғамдық негіз бар. Бұл бірінші себеп.

Экология сөзінде адамға белгілі орында кім немесе не мекен етуі көрсетілмейді. Мұндай объект тірі немесе өлі зат, ұйымдасқан немесе ұйымдаспаған, жалғыз немесе жиынтық түрінде ме белгісіз. Бұл екіншіден. Бірақ, жекешелендіріп қарастыруға болмайды, өзі орналасқан орынмен өзара байланыста қарастыру қажет. Бұл үшіншіден.

Сонымен, экологияның оқыту пәні материалды объект және өзі орналасқан мекен ортасының арасындағы өзара байланыс.

Біз адам туралы айтқанда қоғам және оның мәселелерін қарастырамыз. Мекен ету ортасы туралы айтқанда біз географиялық ортаны қамтымыз. Ал объект ретінде Жер бетіндегі тірі ағзалардың барлығы бола алады. Барлық тірі ағзаларды шексіз қамтитын классификацияны жалпыға бірдей концепцияның негізінде жасауға болады. Ол бір жағынан Жер бетіндегі барлық материалдық дүниені қамтып, бір бірінен нақты белгілермен ерекшеленетін бөліктерге бөлетін еді, екінші жағынан тірі ағзаларды мекен ету ортасымен, яғни географиялық ортамен бірлестіретін еді.

Соңғы кездердегі қоршаған орта құрамдарын «күш» деп анықтауды С.П.Горшков ұсынды: алғашқысы – «өлі табиғаттың көрінісі»; екіншісі – «тірі субстанцияларда болатын процестер»; үшіншісі – «адамзат». Мұндай классификация жасалды, бірақ «күш» деп бөлулі ұғымды деп айтуға болмайды [1].

Дегенмен, дүниежүзілік тарих концепциясы немесе дүниежүзілік даму концепциясы бар. Оның авторы – атақты орыс ғалымы Лев Ильич Мечников (1838-1888) [2].

Дүниежүзілік даму концепциясын Мечников 1884 жылы «Саясаттанудағы күресу мектебі» деген үлкен мақаласында жазып шығарды. Бұл мақалада дамудың дүниежүзілік даму процесін сипаттай отырып, материалдық дүниенің үш саласын бөліп көрсетті:

Тірі ағзалардың мекен ету ортасында өзара байланысы – биоэкологиялық мәселелер. Автожолдардың қорғалатын территорияларға қарай орналасуы, жолдарға жануарлардың шығып кетуі (алдын алушы белгілер, жылдамдықты шектеуді енгізу, жүкті шектеуші автомобильдердің болуы және т.б.), жануарлардың маусымдық миграциясы және арнайы өту жолдарын жасау (уақытша және қалыпты), жол жиегіндегі газдардың және қатты заттар құрамына мониторинг жасау, ағаштар күйін бақылау, жол жиегінде ауылшаруашылықты жүргізуге шектеу қою және т.б. Мұның барлығы бірұтас биоүйе болып табылады.

Әлеуметтік экологиялық мәселелер – автомобильді жолдар, автомобильдер жолақтарының географиялық ортаны иемденетін қоғам, мемлекет арасындағы мәселелері. Бұл – жекеленген жерлерге қатты жабындығы бар автомобильдер жолдарды дамыту мақсатында жүргізу, көп жолақты трассаларды жасау өндірістік, ауылшаруашылық, рекреациялық, стратегиялық аудандарды қосуға мүмкіншілік береді, сонымен қатар халықты орналастыру, инфрақұрылым жасау және басқару мәселелерін шешеді. Бұл әлеуметтік үйе, Үш Материалдық дүниенің бір ғана бөлігі әртүрлі көлемде таңдалып, Үш жақты көзқараспен қарастырылуы мүмкін. Мысалы, шөптердің тамырлы жүйесі геоэкологияда топыраққа арматура ретінде қаралса, шөп жамылғысы белгілі қарсы техникалық шешім бола алады. Биоэкологияда шөп жамылғысы белгілі бір жағдайдағы өсімдік бірлестігінің қорғалуы ретінде қаралады. Әлеуметтік экологияда шөп жамылғысы – малшаруашылығы базасын жасауда немесе көшпелділер цивилизациясының болуын дәлелдейді.

Материалдық дүниенің қарастырылған бұл теориялық бөлімдері экологияны жүйелейді деп септейміз Эмпирикалық жетістіктер теориялық қорытындыларды толықтырып, дамыта алады, бірақ орнын ешқашан баса алмайды.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Горшков С.Н. Концептуальные основы геоэкологии. – Смоленск: Изд-во Смоленского гуманитарного университета, 1998. – 448 б.
2. Мечников Л.И. Цивилизация и великие исторические реки. Статьи. – М.: Прогресс, 1995. – 464 б.
3. Шилов И.А. Экология. – М.: «Высшая школа», 2003. – 512 б.

Materiály VII mezinárodní vědecko-praktická konference

«1-ші сала – Ньютоның дүниежүзілік тартылыс заңы түсіндіретін, физикалық және химиялық процесстер жоятын, геометриялық, қимылсыз формалар дүниесі – биологиялық»

2-ші сала – асқазан және жыныстық қызығушылықты қамтитын, тіршілік үшін күресте өзгеретін және бәсекелестің өсімдіктер және жануарлар дүниесінен тұратын – биологиялық.

3-ші сала – жалғыз биологиялық тіршілік етуден алшақтайтын ұжымдық қызығушылықтық, кооперация дүниесі – әлеуметтік»

Жер бетінде кезектесіп пайда болатын материалдық дүниенің бұл салаларын Мечников үш қасиеті бойынша бөледі: механизмдер, ағзалар, қоғам. Соның ішінде «қоғам – механизмдер емес, ағзаларға жатады, ал ағзалар механизмдерге жатады».

Материалдық дүние салаларының географиялық ортамен байланысы экологиялық зерттеулердің пәні болып табылады.

Қоршаған ортаның механизмдер, ағзалар және қоғаммен өзара байланысына арналған Мечниковтың теориялық негіздеріне және экологияның қазіргі заманғы мәселелеріне сүйене отырып, экология және оның құрамдас бөліктерін былай көрсетуге болады:

Экология – зерттеу объектісінің географиялық ортамен байланысын зерттейтін ғылыми пән.

Геоэкология – инженерлі объектілердің географиялық ортамен байланысын зерттейтін экология бағыты.

Биоэкология – ағзалар мен мекен ету ортасының өзара байланысын зерттейтін экология бағыты.

Әлеуметтік экология – адамзат қоғамы мен ойқумендер арасындағы байланысты зерттейтін экология бағыты.

Экологиялық зерттеулердің үш бағыты арасында әлеуметтік экологияны бағыт – негізгі болып табылады, өйткені адамзат қоғамы Жер дамуының өзі жоғарғы жетістігі, және де осы ұйымдасқан қызметке қоғам мен географиялық орта арасындағы өзара байланысқа ғана емес, сонымен қатар ойқуменнің болуына да әсері бар [3].

Экология бағыттары «қызметінің» бөлінуі өте күрделі, ұсынылған кестенің негізінде бұл мүмкін. Мысалы, автомобиль жолдарының, инженерлі объекті ретінде, және географиялық орта арасындағы өзара байланыс – бұл геоэкологияның мәселелері. Автомобиль жолдарының конструкциясы, қоршаған орта жағдайы, автожолдарды қоршаған орта әсерінен қорғау (сүеткізгіш құрылымдар, жан-жағын еңдеу, селге қарсы шаралар, тоу жоталарындағы жабық галереялар, картосқауылдары және т.б.), қоршаған ортаны автожолдардан қорғау (шу және газдардан қорғаныш болатын жасыл желектер, шушағылысқыш экрандар, жол жиегін жасақтау және т.б.). Сонымен, техникалық жүйе (геоүйе).